

DEVRÍDAÍM

AUGUSTO MONTERROSO

VakıfBank Kùltür Yayınları: 0045
Edebiyat: 014

DEVİRDAİM

AUGUSTO MONTERROSO

Özgün adı

Movimiento Perpetuo

Türkçesi

Mehmet Sait Şener

Yayın Müdürü

Dr. Hasan Aksakal

Tasarım ve Yayın Kimliği

Bülent Erkmen

Kapak Görseli

Faruk Özcan

Kitap Editörü

Dr. Erdem İlgi Akter

Sayfa Uygulama

Faruk Özcan

Son Okuma

Hikmet Akyüz

VakıfBank Kùltür Yayınları

Büyükdere Caddesi

No: 97 – Kat 4

Şişli 34394 İstanbul

Telefon: 0 212 354 5730

www.vbky.com.tr – info@vbky.com.tr

Sertifika No: 40141

© Vakıf Pazarlama San. ve Tic. A.Ş., 2020

© Augusto Monterroso, 1972

ISBN 978-605-7947-58-1

Kitabın Türkçe yayın hakları Onk Ajans

Fikir ve Sanat Eserleri AŞ. aracılığıyla

VakıfBank Kùltür Yayınları'na aittir.

Tanıtım amacıyla, kaynak göstermek

şartıyla yapılacak sınırlı alıntılar dışında,

yayıncının yazılı izni olmaksızın

hiçbir elektronik veya mekanik araçla

çoğaltılamaz. Eser sahiplerinin manevi ve

mali hakları saklıdır.

Baskı

Ofset Yapımevi

Şair Sokak No: 4, Çağlayan Mahallesi,

34410 Kağıthane, İstanbul

Telefon: 0 212 295 86 01

Sertifika No: 45354

1. Baskı: Nisan 2020

DEVİRDAİM

AUGUSTO MONTERROSO

TÜRKÇESİ

MEHMET SAİT ŞENER

AUGUSTO MONTERROSO

Augusto Monterroso Bonilla 21 Aralık 1921'de Guatemala'da doğdu, ardından Honduras vatandaşı olarak ömrünü sürdürdü. Ubico rejimine karşı 1944'te Meksika'ya sürgüne gitti. Daha sonra Bolivya ve Şili'de yaşadı. Kısa öykülerinin ironik ve mizahi üslubuyla dikkat çekti ve ünü bütün Güney Amerika'ya yayıldı. Latin Amerika edebiyatının "Boom" kuşağının Julio Cortázar, Carlos Fuentes, Juan Rulfo ve Gabriel García Márquez ile birlikte öne çıkan figürlerinden biri olan yazarın en önemli eserleri kabul edilen *Kara Koyun*, *Toplu Eserler ve Diğer Hikâyeler* ve *Devridaim* VakıfBank Kültür Yayınları'nca ilk kez Türkçeye kazandırılmakta.

Monterroso Hispanik kültürüne katkılarından ötürü Magda Donato Ödülü (1970), Villaurrutia Ödülü (1975), Asturias Prensesi Edebiyat Ödülü (2000), Miguel Ángel Asturias Ulusal Edebiyat Ödülü (1997) ve Juan Rulfo Ödülü (1996) dahil olmak üzere birçok ödülle onurlandırıldı.

Monterroso 7 Şubat 2003'te vefat etti.

MEHMET SAİT ŞENER

İspanyol Dili ve Edebiyatı mezunu (Fatih Üniversitesi, 2010). Yüksek lisans ve doktora eğitimini Edebiyat Çalışmaları alanında tamamladı (Madrid Complutense Üniversitesi, 2011-2017). İspanyolca, İngilizce ve Koreceden çeviri yapmakta.

İÇİNDEKİLER

Sinekler 009	Jorge Luis Borges'in Yarar ve Zararları 045
Devridaim 013	Verimlilik 051
Aynı Tas 021	Sarabia'ya Onu İşe Almasını, Burada veya Başka Yerde Görevlendirmesini Söylediğimi Söyle, Ben Ona Sonra Açıklarım 053
Masoch'a İthaf 026	Homo Scriptor 057
Dünya 030	Onís es asesino 059
Beyin Göçü 032	Başka Enkazlar Altında 067
Endymion Raporu 038	Maymunluktan Çıkmak 072
Külâhıma Anlat 043	

Beş Yüz Kitaptan Nasıl
Kurtuldum
074

Hizmetçiler
081

Ağırbaşlılık ve Ayrıksılık
084

Sokağa Dökülmek
092

Mizah
096

Cennet
098

Belki Budur Hakikat
102

Müşterek Hayat
104

Boy ve Şiir
106

Noel. Yılbaşı.
Her Neyse İşte
111

Seç Bakalım
114

Daima Yakın Tehlike
116

Açık Hava Şairi
118

Toz pembe
121

Kısalık
126

Dizgi Hataları ve Son Söz
128

Hayat deneme değil, birçok Şey denememize rağmen; hayat hikâye değil, birçok Şey uydurmamıza rağmen; hayat Şiir değil, birçok Şey hayal etmemize rağmen. Hayatın Őiirinin hikâyesinin denemesi devridaimdir; evet, devridaim.

Deđiřtirmek istiyorum üslubumu ve sözlerimi.

Lope de Vega

SİNEKLER

Üç konu var: Aşk, ölüm ve sinekler. İnsanoğlu var olduğundan beri bu duygu, bu korku, bu varlıklar ona daima eşlik etti. İlk ikisiyle başkaları meşgul olsun. Beni sinekler ilgilendiriyor; erkeklerden iyidir sinekler, kadınlardan değil ama. Yıllar evvel evrensel bir sinek seçkisi derlemeyi düşünüyordum. Hâlâ düşünüyorum.¹ Gerçi kısa sürede bunun neredeyse sonsuz bir uğraş olduğunun farkına vardım. Sinek bütün edebiyatları istila eder, öyle ya, nereye baksan onu görürsün. Gerçek bir yazar olup da yeri geldiğinde ona bir şiir, bir sayfa, bir paragraf, bir satır adamamış yoktur. Eğer yazarsan ve henüz bunu yapmamışsan beni örnek almanı ve bir koşu gidip bu işi halletmeni tavsiye ederim. Sinekler Eumenides'tir, Erinyes'tir; cezalandırıcıdır. Neyin intikamını aldıkları muammadır. Yalnız biliyorsun ki, vaktiyle sana da musallat oldular ve bildiğin kadarıyla sana sonsuza dek dirlik vermeyecekler. Gözleri üzerimizdedir. Tarifi imkânsız, fevkâlâde iyi ya da kötü kalpli birinin vekilidir onlar. Sıkıştırırlar adamı. Takip ederler. Gözetlerler.

1. Kitap boyunca bunun ufak ve tamamıyla yetersiz bir örneğini göreceksiniz (Yazarın Notu).

Sonunda, vaden dolduğunda, bocalayan zavallı ruhunu alıp kim bilir nereye götürmek için –hazin ama– muhtemelen bir sinek yeter. Sinekler ölülerimizin, atalarımızın ruhlarını taşırlar. Kendilerine ilelebet miras kalan bu görevi ifa ederek yanı başımızda kalırlar, bizlere eşlik ederler, bizleri korumaya kararlıdırlar. Küçük ruhlarımız onlar aracılığıyla beden değiştirirken, onlar bilgeleşir, bilmeye cüret edemediğimiz bütün şeylere vâkıftırlar. Belki de zavallı Batı kültürümüzün son taşıyıcısı, çağlar boyunca çoğalan ama değer kazanmayan şu sineğin bedeni olacaktır. Kimilerine göre –sanırım Milla’ydı bunu diyen (bu yazarı tanımıyor-sun tabii, ama sineklere ilgisi sayesinde bugün adını ilk defa duyuyorsun)– sinek, etraflıca bakılırsa, ilk bakışta görüldüğü kadar çirkin değildir. Ancak sinek dediğin ilk bakışta çirkin görünmez zaten, çünkü şimdiye kadar bir sineği ilk bakışta gören olmamıştır. Her sinek *daima* görülelemiştir. Tavuk mu yumurtadan çıkar, yumurta mı tavuktan konusu tartışılır. Ancak sineğin önce mi, sonra mı geldiğini sorgulamak kimsenin aklına gelmemiştir. Başlangıçta sinek vardı (Başlangıçta sinek vardı yahut benzeri bir ifadenin burada boy göstermesi neredeyse kaçınılmazdı. Böyle cümlelerden geçiniyoruz biz. Sinekvâri cümleler, sinekvâri ıstırap gibi anlamsızdır. Musallat cümleler, kitaplarımız bunlarla doludur). Neyse, unut gitsin. Bir sineğin Papanın burnuna konması, Papanın bir sineğin burnuna konmasından kolaydır. Papa veya kral veya başkan (cumhurbaşkanı tabii; mali, ticari veya X ürünü imal eden bir şirketin başkanı genel olarak kendini sineklerden üstün görecektir kadar ahmaktır), bir

sineği öldürmek için İsviçreli muhafızlarını veya kraliyet muhafızlarını veya cumhurbaşkanlığı muhafızlarını çağır-
maktan acizdirler. Aksine hoşgörülüdürler, çok çok burun-
larını kaşırlar. Bilirler. Sineğin de bildiğini ve onları gözle-
diğini bilirler; aslında hakiki günahlara, büyük günahlara
düşmememiz için her an bizleri gözeten koruyucu sineklere
sahip olduğumuzu bilirler, zira bu iş için esaslı koruyucu
meleklerle ihtiyaç vardır, bir anda gaflete düşüp suç ortağı
olurlar yoksa, Hitler'in yahut Johnson'ın koruyucu meleği
gibi. Neyse, boş ver. Burun diyorduk. Bugün senin burnu-
na konan sinek, doğrudan Kleopatra'nın kine konan sineğin
soyundan geliyor. İşte yine cümle âlemin daha önce yaptığı
hazır, alayışlı kinayeleri tekrarlıyorsun. İstemesen de edebi-
yat parçalıyorsun. Sinek kendisini bu krallar, papalar, impa-
ratorlar ortamına dahil etmeni istiyor. Bunu başarıyor da.
Hükmediyor sana. Ne zaman ondan bahsetsen, ihtişama
meylettğini hissediyorsun. Ah, Melville, o büyük beyaz
balınayı nihayet Massachusetts, Pittsfield'daki yazı masana
yatırabilmen için deryaları dolaşman gerekti. Oysa Kötülü-
ğün çok önceden beri, çocukluğunun o sıcak ikinci vakitle-
rinde yediğin çilekli dondurmanın etrafında, yıllar sonra ise
alacakaranlıkta Cervantes okuyup üslubunu geliştirirken
sırma sakalından birkaç tel yolduğun sıralar senin etrafında
dolaştığının farkına varmadın. Oysa Kötülük illa ki o belli
belirsiz irilikteki kemik ve sperm yığnında barınacak diye
bir şey yoktu; deli Ahab gibi birileri şekerlemesini bölmedi-
ği sürece kimseye kötülük etmekten acizdi o. Peki ya Poe ile
kuzgunu? Saçmalık. Sen sineğe bak. Gözle. Düşün.

Linnaeus üç sineğin bir cesedi aslan kadar hızlı yiyip bitirdiğini söyleyebilmiştir.

Henri Barbusse, *Cehennem*